

Пам'ятайте
про
Україну!СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИКСВОБОДА
UKRAINIAN DAILYРедакція і Адміністрація:
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНЧОЮЗ (201) 451-2200

PIK XCII... Ч. 245.

ДЖЕРЗІ СІТІ і НЬО ЙОРК. ВІВТОРОК, 24-го ГРУДНЯ 1985

ЦЕНТІВ 25 CENTS

JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 24, 1985

No. 245.

VOL. XCII.

У Бавнд Бруку відбулося

Храмове свято

С. Бавнд Брук, Н. Дж. (П.С.). — Храмове свято церков, що їх вірні віддали під опіку св. Апостола Андрія Первозванного, припало в 1985 році на будній день, на п'ятницю, 13-го грудня. Напередодні тут в церкві пам'ятки св. Андрія була відправлена Вечірня з посвяченням хліба, а в п'ятницю — Свята Літургія. Саме ж відзначення храмового свята було перенесено на неділю, 15-го грудня, що дало змогу взяти в ньому участь великій громаді вірних.

Соборну архиєрейську Службу Божу відправили владика Блаженніший Митрополит Мстислав і Архiepіскоп Володимир, сослужив їм заступник настоятеля церкви-пам'ятки протопресвітер Артемій Селепина. Прислугували студенти Свято-Софійської Семінарії і підпокоїни Юрій Гітайчук і Тарас Руденко та громада вітварних

хлопців.

Слово з нагоди храмового свята виголосив Владика Володимир, поінформовавши водночас вірних про свою недавню місіюну подорож до країн Південної Америки та про відбуті в Бразилії Собор Південно-Американської Епархії УАПЦ. Після Святої Літургії був відправлений Мольбен подяки.

З нагоди храмового свята церква-пам'ятка заповнилася вірними з ближчих і дальших околиць. Святоку відправу оздобив чудовим виконанням літургійних піснопіль хор церковно-пам'ятки під керівництвом Тараса Павловського.

Активне сестрицтво св. Покрови при церкві-пам'ятки гостило прихожан і гостей традиційним храмовим щедрим обідом. Учасники трапези відзначили Сестрицтво рівнож щедрими дарунками на дальшу користь праці для всієї Церкви.

Є. Боннер протестує проти

спекуляцій преси

Ньютон, Масс. — Єлена Боннер, дружина академіка Андрея Сахарова, протестувала перед кореспондентами, що вони на сторінках преси висловили сумніви про стан її здоров'я і заявили, що вона правдоподібно використала нагоду, щоб отримати візу на виїзд до Італії і З'єднаних Штатів Америки нібито на лікування, а фактично для зустрічі з родиною.

Спекуляції засобів масової інформації розпочалися після того, як сервіс спеціалістів в Бостоні заявив, що Боннер не потребує медичного втручання і її лікуватимуть тільки при допомозі медикаментів. Подібно висловилися очні спеціалісти в Італії. В листопаді цього року родина Боннерів виступила з заявою, що Боннер потребує медичної операції на серці і з цією метою вона приїде в Італію до ЗСА. Державний департамент, враховуючи хворобу Боннер, видав їй поспішно три-

місячну візу, а посол ЗСА в Італії прийняв її особисто на авісцені. Також Папа Іван Павло II прийняв Боннер на приватній аудієнції, але змісту розмов не подано до публічного відома.

Дозволу на виїзд Є. Боннер за кордон домогалися американські офіційні особи, не згадуючи про довшу голодівку, яку відбув А. Сахаров раніше, протестуючи проти заборони виїзду його дружини на лікування. Дочка Боннер, Тетяна Янкевич заявила кореспондентам, що при старанні про виїзд ніхто не живився трюками чи фальшивими знаннями, а фактично преси були не на місці.

Під час своєї першої зустрічі з кореспондентами Боннер говорила російською мовою, а її протест і звернення перекладав зять Ефрем Янкевич. Вона заявила, що її зустріч з пресою треба трактувати, як вислів протесту.

НА ЗАХІД ПРОДІСТАЛИСЯ

ДВА ЛИСТИ Й. ТЕРЕЛІ

Лондон (УПС). — На Захід продісталося два листи Йосипа Терелі російською мовою, повний текст яких передаємо в перекладі українською мовою. Шодо самого Йосипа Терелі — це загальновідомий для української діаспори український патріот і релігійний діяч, а зокрема він відомий зі своїх численних публіцистичних статей на релігійні та національні теми в „Хроніці Католицької Церкви на Україні“. В серпні 1985 року був засуджений на чергових 7 років каторги в концтаборі та 5 років заслання. Так що з тим останнім засудом він буде каратися разом біля 30 років.

Текст двох листів Й. Терелі до дружини і дітей: Слава Ісусу!

Добрий вечір, милі мої дівчаточки і Павлі!

Учора 21.2 відправив лист: мінли макулатуру і вдалося закрити у камеру зошит. В камері брудно, задають воші — пополуноді поведуть на пропечення. Люди сплять на підлозі, на столах, від сміття й диму нема чихати. На вікнах поставили внутрішні ґрати, а за ними щити і гранчасті віконичі.

Вже давно у советських в'язниць сонце і свіже повітря видають грамами: на прогулянку виводять тільки на 15 хвилин. Наглядач каже, що не встигають вивести, спати нема де, „а вам прогулянку давай“. Казав мені Осьмак в Ужгороді, що у Львівській в'язниці зблукую нема де впасти, але я не сподівався бути у Львові. Перед відправкою підполковник Корсун наказав передати мені, щоб я подумав. Думаю...

Пам'ятаєш, після того, як я втік 15-го листопада і тих подій, що сталися опісля, я іздив 14-го січня до Ужгороду на зустріч з кагебістами. Були поставлені умови: з нашого боку — припинити видання „Хроніки“, а з їхнього — звільнення ув'язнених із в'язниць і таборів. Зустріч відбулася в готелі „Закарпаття“ у кімнаті ч. 52. На зустріч прийшли підполковник М.М. Дзисько і капітан, прізвища якого не пригадую. Принесли вони із собою два числа „Хроніки“ Католицької Церкви в Україні“ ч. 1 і 6. Тарфетні запити: хто, де, коли? Кому і як передавали за кордон? Відповідало, що я прийшов не на допит, а домовитися про умови звільнення Василя, о. Германа і в'язнів за списком (компромісове рішення). Перший варіант списку Дзисько відкинув. Я сказав, і ти мені вірно казала, що з цього нічого не вийде, ім потрібні інші. Вже в готелі після обіду (обідали разом із Дзиськом і можна було подумати: що ми два колеги) був складений і узгоджений новий список: Рая Руденко, Ірина Ратушницька, Галина Барац, Лена Сенікова, п'яту жінку не пригадую, бо її дописав кагебіст. Із чоловіків: кум Павло Камінь, Петро і Василь Січко, Левко Лук'яненко, Юрій Бадзьо, Василь Стус, Михайло Горинь, Гнат Солтис, Марк Нікулес, Анатолій Шаранський, Анатолій Корягин, Віталій Калініченко, Дмитро Квєцко, Ярослав Лєсєв, один вірмен і один жид за вибором КГБ. Після цього поїхали за друкарською машинкою, щоб скласти заяву (компромісову), бо я відмовився писати будь-яке власною рукою. Привезли Дзисько подав мені готову заяву-штамп, сказав прочитати і підписати... Звичайна сучасна гавкотня. Кажу, що я й сам можу написати, а що нехай залишає собі на

згадку. Після обіду прийшов заступник начальника управління обласного КГБ підполковник Корсун і почав залякувати, даючи зрозуміти, що я можу сьогодні не повернутися додому. Спитав, чи знаєш ти, що я поїхав до Ужгороду на зустріч з КГБ? Так, — кажу, — знаю. Після цього Дзисько взяв список і каже: „Ось цих — Микола Руденко, Василь Стус, Юрій Бадзьо — виключаємо із списку, про них мова буде окремо, а Михайло Горинь — ні! Єдине, що ми для нього можемо зробити, це знати 5 років і повести в Ленінград до лікарні“. А стосовно тих трьох — заява про розв'язання групи і припинення діяльності. Куля звільнить найбільшим часом, а із жінок — тільки українок. Теж саме з чоловіками, крім Петра Січка.

— А чому Січка ні?

— Так він націоналіст!

Ми вам замість „тих жидів“ звільнимо із психолікарень 30 осіб. Зрозумійте, що для звільнення із концтаборів такої кількості людей потрібний спеціальний указ Президіуму Верховної Ради, а це галас. Згоджуєтесь: за одного із цих в'язнів десять із психолікарень, або двох із психов'язниць. Ну? Із кримінальних зон можна звільнити найбільшим часом Лєсєва, Горбала, Василя Січка, Черновола, Солтиса і Хмарука. Але ви мусите підписати наш варіант заяви і припинити передавати по „голосах“.

Я не згодився. Було велике бажання, але їм потрібне було мое роззання не тільки через пресу, а також по радіо і телебаченню. Я надрукував перший і останній варіант компромісного заяви: „У зв'язку зі створенням обставинами ми (тобто, я, Будзінський і Стефанія Січка) уважаємо можливим розв'язання ініціативної групи. Дальші тертя і конфлікти між католиками і владою узгоджувати без втручання третьої сили. Також припинення випуску „Хроніки Католицької Церкви в Україні“, це не означає, що ми пориваємо із нашою церквою“. Прочитали. Корсун сказав, що така заява не підходить. Тоді я взяв листок і хотів підписати. Дзисько спохватився: „Що ви, нехай буде“, — згорнув і поклав у тефлю. Корсун сидів злий, червоний і почав казати, що він дав слово перед Києвом, що все буде гаразд, а як підложу, що Київ на таку заяву не згодиться, а це значить, що мої друзі залишаться у в'язниці.

Дзисько виїшов, викликав його капітан, і мені чомусь здалося, що мене зараз заберуть. Так воно й було б. Корсун почав влігати, а я йому: „Для того, щоб я підписав ваш варіант, я мушу побачитися з Будзінським і порадитися. Перший крок із їхнього боку — звільнення Василя Кампова. Ні — можете брати до в'язниці“. Корсун швидко потелефонував. „Дяте без мене“. Михайлович поїде додому“. Повернувся Дзисько. Я почав одягатися і сказав, що мені б купити Калініченка черевички. Навпередки радили, де це зробити. В душі я радів, що сьогодні ще встигну додому. Вийшли ми разом. Я взяв таксі за три години був вдома.

В неділю поїхав у Сваляву на нову зустріч із Корсун і Дзисько. Зустріч відбулася у будинку Маргарети Богвиної по вул. Чапаєва 10. Під час розмови я заявив, що заяву підписує тоді, коли всі узгоджені за списком будуть на волі. Корсун

(Закінчення на стор. 5)

УКРАЇНЕЦЬ ВИБРАВ СВОБОДУ

У ФРАНЦІЇ

Париж. — Агентство Асоційовані Прес інформувало, що 30-річний українець, якого тимчасово назвали тільки Юрієм Т., скочив у воду із советського торговельного корабля „Іван Покровський“, припливши до берега в порті Рієн, попросив французької влади надати йому політичний азил. Він заявив службовцям французької еміграційної служби, що перебував захоплений у деприваній скрині на кораблі 10 днів фактично без харчів і води.

Французькі речники підтвердили, що такий факт мав місце і що вони розглядають справу надання Юрієві Т. права політичного азилу. Вмичає він перебував в безпечному місці, його, як кажуть, „відгодовували“, оглядають лікарі, чи довга подорож не пошкодила його здоров'я і допитують працівники еміграційної служби.

Під час інтерв'ю вітчим сам назвав себе тільки Юрієм Т., побоюючись, що розкриття повного прізвища може спричинитися до посилення советського тиску на французький уряд і його родину в Україні.

Юрій Т. заявив, що він зумів пробратися 9-го грудня на советський корабель в литовській пристані Клайпеди. Знайомий моряк допоміг йому продістатися на корабель і заховати його у машинному відділі у під-

валі корабля, де зберігаються всякі частини, мішки, скрині тощо. „Я не міг астати, бо був завінений у спільний мішок, я міг тільки лежати. Не їв і не пив з цілком простої причини, щоб не працював організм і я не мусів виходити із спальні його мішка для поладження людських потреб“.

Юрій Т. заявив речникам еміграційного уряду, що він походив з антикомуністичної родини в Західній Україні. Україну він назвав „олією з найбільших 15-ох советських республік“. Висловив надію, що йому вдалося вижити до виїзду в країну — З'єднаних Штатів Америки, Канади, або Австралії. На запитання журналістів, чи він не боївся, що його можуть знайти і засудити на довгі роки концтаборів, Юрій Т. відповів: „Я віз із собою дуже ефективну отруту і у випадку відкриття я був рішучий покінчити із собою“.

Коли корабель прибув до французького порту Рієн, приятель повідомив його про це і знову ж таки допоміг, щоб він нічного порою непомітно скочив у воду і добрався до недалекого берега.

Юрій Т. говорить дуже обмеженою англійською мовою, якою він заявив кореспонденту АП, що „моєю мрією було видістатися на Захід“.

У СВІТІ

ГЕЛІКОПТЕРИ АМЕРИКАНСЬКОЇ морської піхоти врятували у південній частині Китайського моря 85 осіб з усіх приблизно 200, які перебували на кораблі-поромі, який курсував між островами Палаван і Манілою. Моряки з американської військової бази виводили також декілька мертвих тіл, а приблизно 115 осіб вешє зарохуються до „пропавших“.

КЕРІВНИК ЕТІОПЬСЬКОГО комітету допомоги, який був координатором допомоги для потерпілого від голоду населення в його країні, попросив надати йому політичний азил у З'єднаних Штатах Америки, заявили працівники Служби імміграції і натуралізації. Давід Вольде Гіоргієспершу дуже підтримував комуністичний уряд в своїй країні поки не побачив на власні очі надужити, терору, крадіжці закордонних продуктів і грошей, зумисного виморування голодом антикомуністів та інших шикан на які здібні тільки комуністичні тирані.

ВИБОРИ У ФІЛІПІНАХ відбулися у запланованому часі, тобто 7-го лютого 1986 року, не зважаючи на те, що Верховний Суд мав деякі застереження щодо конституційності позачергового проголошення виборів. Верховний Суд розглядав цю справу на прохання 11-ох організацій, але в опозиційних колах підозрювали, що це є черговий трюк теперішнього президента Фердинанда Маркоса, який, мовляв, побоювався за свою кандидатуру з огляду на велику популярність кандидата на президента Корасон С. Акіно, дружини застреленого в 1983 році лідера опозиції Беніно Акіно.

В БЕЙРУТІ, ЛІВАН, поширюються злочини, — кажуть політичні спостерігачі. Злочини, зокрема вбивствами, грабунками підприємств і приватних помешкань тощо не лише займаються ривалізуючі між собою політичні групи. Довга внутрішня боротьба, перехід влади від одної групи до другої, безсильність міліції і урядового війська, породила в цьому розтерзаному місті спеціальний тип злочинців, які живуть у так званих „міських лірах“ і наживаються чужим добром. У зв'язку з цим уряд президента Башіра Гемєляса наказав збільшити число урядової поліції і війська в місті і дав наказ стріляти в кожного на місці, переловленого на злочині.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ Дан Шамрон, заступник шефа генерального штабу армії і дуже популярна на Близькому Сході особа, заявив, що Сирія, розмістивши протилежні ракети на лівансько-израїльському кордоні „грається з вогнем“. Поки що сирійці не вживали розміщення ракет проти израїльських літаків, але офіційні особи в Дамаску заявили, що Сирія не буде толерувати подіїв израїльського летунства над територією Лівану чи іншої країни. Переведені опити в Израїлі виказують, що 60 відсотків запитаних думають про неадекватну чергову війну Израїля із Сирією, може навіть на протязі 1986 року.

РЕЧНИК ОБ'ЄДНАНИХ Націй Дієго Гордовез заявив кореспондентам в Женеві, що він мусів заридити перерву у переговорах про замирення в Афганістані, у яких беруть участь представники Афганістану і Пакистану, але відсутніми є представники Советського Союзу, від якого фактично залежить чи переговори будуть успішними чи ні. Представники згаданих країн заявили, що вони потребують кілька днів часу, щоб пов'язатися з власними урядами і представити їм нові пропозиції ОН.

ПРИБЛИЗНО 1,500 СТУДЕНТІВ у Пекіні цілком зігнорували пересторогу уряду, заряду міста і поліції, алаштували демонстрацію в університеті хліборобства і протестували відкрито проти присутності на кемпусі військових частин, поганого харчування, обмеження свободи слова. Спонтанна демонстрація відбулася також в багатьох інших містах Китайської Народної Республіки. Поки що уряд не вживав сили проти студентів, а тільки закликав їх припинити всякі страйки, обіцяючи переглянути зажалення студентів.

Відбулася одностенна виставка

в пам'ять Я. Гніздовського

Нью Йорк. — Тут в приміщеннях галерії Об'єднання Мистців України в Америці, при 136 Друга авеню, відбулася в неділю, 15-го грудня одностенна виставка в пам'ять недавно померлого визначного мистця Якова Гніздовського, що її влаштували спільно видавництво та редакція „Сучасності“, Український Музей та ОМУА.

В часі відкриття в полюблених годинах залі галерії виповнили вщерть особи українського мистецького світу та української спільноти в Нью Йорку, які прийшли, щоб вшанувати пам'ять мистця. В присутності дружини і дочки Покійного, представників усіх

трьох організацій, що були господарями цієї виставки, слово про мистця виголосила проф. Марина Антонович-Рудницька з Монреалю, читаючи при тому зворушливого останнього листа від Я. Гніздовського.

Відвідувачі мали відтак нагоду зложити свою шану водні мистця та оглянути виставлених 45 праць Я. Гніздовського, в тому 10 різних картин та 35 дереворізів, лінорізів та гравюр.

Організатори видали також окремий каталог з авторпортретом Я. Гніздовського і редакційною статтею п. н. „Великий мистець“, що появилася на сторінках „Свободи“ з 16-го листопада 1985 року.

Нагородять статті і листи

до редакції

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Товариство Української-Американської Професіоналістів і Підприємців Нью Йорк-Нью Джерзі проголосило нагороду за найкращу статтю і за найкращі листи до редакції, що появилася в англійській пресі. Це вже третій раз це Товариство проголошує такі нагороди.

Зацікавлені повинні переслати виїзти-прес статті чи листи до редакції на адресу: P.O.Box 1928, Nurtay Hill Station, New York, N.Y. 10156 або The Ukrainian

Weekly, 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302 до кінця січня 1986 року.

Жюрі конкурсу складається із ред. Роми Галевич, Наталі Павленко і Ксені Рудь.

Нагорода за статтю виносить 250 дол., за листи до редакції встановлено три нагороди у висоті: 100 дол., 75 дол. і 50 дол.

За ближчими інформаціями можна телефонувати до Наталі Павленко на число: (212) 695-7681.

В АМЕРИЦІ

ВИСТУПАЮЧИ В БІЛОМУ ДОМІ перед сенаторами і конгресменами, які представляють Республіканську і Демократичну партії, президент Роналд Реген обіцяв зміцнювати обороноздатність країни і заявив, що закон про збалансований бюджет повинен бути спрямований на зменшення витратів у непотрібних проєктах, а не в обороні. Р. Реген сказав, що він не хоче, щоб країна вернулася до ситуації, яка існувала в 1980 році. „З того часу, — нагадав Президент, — ми стали сильнішими, ми зміцнили оборону, ми почули впевненість в себе“.

РАДА БЕЗПЕКИ ОБ'ЄДНАНИХ Націй одностенно прийняла резолюцію, яка засуджує всі акти захоплення закладників та викрадення людей і закликає до негайного звільнення всіх жертв викрадення. За резолюцією проголосували всі 15 членів Ради Безпеки, в тому числі Советський Союз. Резолюція також закликає всіх членів ООН підписати міжнародні конвенції у боротьбі з захопленням закладників та іншими актами тероризму.

ПОПУЛЯРНІСТЬ КІНОФІЛЬМУ „Рембо“, в якому артист Сильвестер Сталлон грає ветерана В'єтнамської війни, що вивозив своїх товаришів з полону, привела до створення в Гюстоні, нічної бари-клубу, названого „Рембо-с“. В ньому офіційні одягнені у військову форму, є також і кулемет, мішки з піском, маскування, сітки, а замість стола — військові носилки. Кожний вечір у барі виконується пісня Бруса Спрінгстіна „Народжений в ЗСА“. Встановлена в барі апаратура відтворює звуки літака-бомбардувальника. В цей момент бару окутують клуби диму. Кожний вечір у барі буває понад 1,000 осіб.

В НЬО ЙОРКУ ВІДБУЛИСЯ в четвер, 19-го грудня ц.р., похорони провідника Італійської мафії Пола Кастеллано дуже скромно та тихо, тому, що кардинал Джан О'Коннор дозволив лише на тиху Службу Божу без присутності труни в церкві, щоб не робити враження, що католицька Церква схвалює злочинство і убивства серед членів мафії.

В РАТУШІ МІСТА НЬО ЙОРКУ попросили в четвер, 19-го грудня ц.р. Керол Беллами, яка після вісьмох років на пості голови міської ради Нью Йорку відходить, програвши вибори проти мейора Едварда Кача. У прощанні взяли участь всі члени міської ради і всі висловили свій жаль з приводу її відходу, навіть Е. Кач, який завжди був гострим противником К. Беллами.

ПІСЛЯ П'ЯТИ РОКІВ у містечку Скаредейл виставлено знову публічно у малому парку вертеп, коли Верховний Суд, в якому опинилися справа, рішиє, що немає конституційного права заборони виставляти на публічних місцях вертепи, навіть коли частина мешканців не святкує Різдва Христового. В тому випадку проти виставлення вертепу протестували жидівські мешканці Скаредейлу.

В МІННЄАПОЛІСІ ПЕРЕВЕДЕНО першу операцію для вилуплення штучного серця жінці: Пащенкою є 40-річна, Мері Ланд, яка була критично хвора на вірусову недугу серця і для якої без зміни серця не було вигляду на життя. Штучне серце вилуплено тимчасово, аж буде можна перещепити їй серце іншої людини. Операція відбулася в середу, 18-го грудня, і стан хворої є стабільний.

У ФАРГО, ПІВНІЧНА ДАКОТА, поховали в четвер, 19-го грудня ц.р. славного грача бейсболу Роджера Маріса, що помер на недугу пієстража на 51 році життя. На похоронних відправах були члени дружини Єнікс, в рядях якої Р. Маріс змагався з успіхом, встановивши новий рекорд — 61 „говмран“ в одному сезоні (1961 рік).

Появився збірник М. Грушевського про В. Антоновича

Нью Йорк (ПС УІТ). — У серії Українського історичного товариства „Грушевська“ (ч. 3, 1985, стор. 60) щойно вийшов збірник праць Михайла Грушевського присвячений життю і творчості В. Антоновича (1834-1908), найвидатнішого українського історика XIX століття і провідного громадського діяча.

Це видання, п. н. „Володимир Боніфатійович Антонович, 1834-1908“, містить такі матеріали: Любомир Винар „До 150-ліття з року народження Володимира Антоновича“, обширне впровадження з ядромою характеристикою наукової і громадської діяльності історика, а також зв'язків М. Грушевського з його науковим ментором, з П. М. Грушевського передруковано такі статті і наукові дослідження: „Пам'яті Володимира Антоновича“ — промова Грушевського на похороні В. Антоновича з 11 (24) березня 1908 року; „Володимир Антонович — основні ідеї його творчості і діяльності“ — студія історика з 1909 року присвячена історіософії і науковій діяльності В. Антоновича; „Соціально-національні концепції Антоновича — наукова доповідь, читана М. Грушевським на засіданні Історичної комісії Всеукраїнської Академії Наук в 1928 році. Ця

праця є основною у вивченні історіографічних концепцій історика і його ідеології.

Окрему частину видання становить „Причинок до бібліографії В. Антоновича“ авторства Дмитра Што грини і Марка Антоновича, що являється продовженням „Бібліографії праць В.Б. Антоновича і про нього“, яка появилася в першому тому творів В. Антоновича в Києві в 1932 році. Показник імен закінчує це важливе видання.

Це видання появилася за редакцією проф. Л. Винара, основника і редактора серії наукових видання „Грушевська“ і сьогодні найвидатнішого дослідника життя, діяльності і наукової творчості М. Грушевського. Ціна видання 6.50 дол. Додаток, призначений виключно на розбудову Видавничого фонду М. Грушевського при УІТ, який призначений на видання праць М. Грушевського і про нього. Особи, які зложать добровільні даток на Фонд Грушевського, одержать gratisово це основне видання праць М. Грушевського про одного з найвидатніших українських вчених і громадських діячів XIX століття. Замовлення і поштові на фонд слід надсилати на таку адресу: Ukrainian Historical Association, Hrushevskij Fund., P.O. Box 312, Kent, Ohio 44240.

ДИРЕКТОР СПЕЦІАЛЬНОЇ групи в справах боротьби з організованою злочинністю Роналд Голдсток повідомив репортерів, що вбитий у понеділок, 16-го грудня „хресний батько“ родини Гамбіно 73-річний Пол Кастеллано не був спроможний більше провадити справи мафії і навіть міг почати співпрацю з поліцією. Як відомо, П. Кастеллано був притягнений до судової відповідальності і його обвинувачували в кількох десятках злочинів, а його процес міг затягнутися на три-чотири роки. У зв'язку з тим він уже не міг виконувати роль керівника найбільш впливової гангстерської родини в Нью Йорку. „Мафія втрачала гроші. Мафія втрачала можливість збагатитися. У багатьох людей були причини позбутися Кастеллано“, — сказав Р. Голдсток.

МОВА ПРО МОВУ

СТОРИНКИ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

VII РІК ВИДАННЯ

ГРУДЕНЬ 1985 РІК

2 (20)

Роковини великого вченого

Відзначування роковин письменників-класиків стало у нас уже національною традицією. Багато уваги приділяємо й новішим поетам і письменникам, забуваючи зате часто і про інших навіть дуже визначних діячів нашої культури.

Цього року минає 150 років з дня народження Олександра Потєбні, великого українського мовознавця, фольклориста-етнографа й літературознавця, що його твори збагатили не тільки слов'янську, але й всесвітню науку. Діпазом наукових дослідів Потєбні був дуже широкий і різноманітний. Він розглядав проблеми загальної мовознавства, слов'янознавства, русистики, україністики, пишучи праці в галузі історичної фонетики, синтаксису, семантики, етимології, діалектології, теорії словесності тощо. Багато його новаторських ідей, що здобули йому ім'я лінгвіста-мислителя серед його сучасників, зберегли актуальність ще й донині. Не місце тут давати аналітичний огляд наукових досягнень Потєбні, тому затронуємо тільки деякі його фундаментальні праці та зокрема зупинимось над його вкладом в українське мовознавство.

Уже одна з перших праць Потєбні „Мисль й мову“, написана 1862 р., коли йому було тільки 27 років, піднесла його ім'я в ряди видатних учених. У цьому творі він звернув увагу на зв'язок мови і мислення та показав, що мова має велике значення в формуванні й розвитку людської думки. З роками поширюється коло наукових зацікавлень Потєбні, і він вносить нові концепції в науку історичної фонетики, етимології та семантики, розглядаючи історію слів на фольклорному й психологічному тлі. Своїми ідеями в ділянці психології словесної творчості він заслуговує на титул творця лінгвістичної поетики.

Монументальна чотиритомна праця Потєбні „Из записок по русской грамматике“ фактично є граматикою всіх східнослов'янських мов. У ній автор показав процес розвитку мови у зв'язку з розвитком народу. Зміни в синтаксичних конструкціях він пояснив як зміни в людському мисленні. Але перелік досягнень Потєбні та його творів з їхніми російськими заголовками не скаже українському читачеві про те, на якій основі маємо право називати його українським ученим. Адже всі свої праці, а навіть і більшість своїх листів писав він по-російському, що більше, за прийнятою тоді в російській офіційній термінології, практично, Потєбня українську мову називав „малорусским наречием“. Треба, однак, пам'ятати, що йому приходилося працювати під тиском російської реакції, яка виявляла себе в Валувевському циркулярі та Емському указі, якими заборонено друкувати українські книжки та визначати українську мову окремою національною мовою. Проте думка про українську мову та оборона її окремішності проникла в усі його твори. Це завдячував О. Потєбня своєму українському походженню та патріотичній атмосфері родинного дому.

Народився Олександр Потєбня 22 вересня 1835 р. на Полтавщині в родині „дрібних помісних дворян, які перетворилися в XVIII ст. з козачства“, як пише про те сам Потєбня. У родинному домі, де провів він перші сім років свого життя, панувала це любов і пошана до української пісні, переказів та легенд рідного краю. Середню освіту здобув у Радомі в Польщі.

(Закінчення на стор. 4)

„МІМ“

Розмови з читачами

Дуже дякуємо п. Лантухові за теплі слова та поетично висловлені думки про „МІМ“, а також за признання для її редакторів (див. ч. 1 (19) МІ, очевидно, свідомо, того, що „МІМ“ має негативні, які частково спричинені трудними умовами, в яких кожний її випуск повстає. Правда, цих негативів п. Лантух у своєму листі не наводить, за винятком того, що небажано уважає нашу рекомендацію аважати рівноцінними слова „жАдний“ і „жОдний“ у значенні „ні один“. (Свобода) з 28. XII. 1984, МІМ с. 2 (18).

За статтею „Жадний“ чи „жОдний“ ми мусимо вибачитися. Прикрі друкарські помилки, а також відсутність у ній кочеві потрібних наголосів (які були в манускрипті) роблять її майже незрозумілою. Тому ще раз тут з'ясуємо основні, в ній подані факти та висновки.

В українській мові є дві різні за значенням і наголосом але однаково писані слова (тобто ГОМОГРАФИ) — „жАдний“ і „жОдний“. Слово „жАдний“ означає „ні один“, тобто те саме, що й „жОдний“. Таке його значення засвідчене в словниках з 1843 р. (Білецький-Носенко), 1893 р. (Уманець і Спілка) та 1930 р. (Голоскевич).

Тепер в УССР слову „жАдний“ надають значення „жадний“, тобто того самого значення, що його має російське слово „жадний“. Насправді ж синонімом до „жадний“ є не слово „жАдний“, а лише слово „жОдний“. Такий наголос цього слова засвідчений у словниках Грінченка (1907), Голоскевича (1930), Панейка (1941), Російсько-українському словнику 1955 р. та в Словнику наголосів М. Погрібного (Київ, 1964). Але не знаходимо його у пізніших підсловниках словників. Можна, отже, догадуватися, що в УССР у 1970-х роках „виправлено“ наголос слова „жадний“ в значенні „жадний“, пересуваючи його з другого складу на перший, на якому воно наголошувало в російській мові. А щоб уникнути плутанини оригінального значення слова „жАдний“ — „ні один“ — із нововведеним „жадний“, „жадний“ початково значення слова названо „застарілим“ (див. Словник української мови, 1971), а літературним лише його синонімом „жОдний“. Треба сказати,

що цей синонім не є нововведеним, а це давно відоме українське слово. Воно засвідчене в словнику з 1843 р. (Білецький-Носенко), у словнику з 1860 р. (Закревський) та словнику з 1892 р. (Афанасьєв-Чужбинський). (Уже вищезазначено, що „жадний“ і „жОдний“ стосуються також коротких форм цих слів — „жаден“ і „жОден“).

На підставі таких джерелних даних у статті запропоновано:

1. Уважати слова „жАдний“ і „жОдний“ за рівнозначні в значенні „ні один“.
2. Синонімом до „жадний“ уважати слово „жажний“ (як в українській традиції), а не „жадний“ (як в російській мові). (Інші синоніми до „жадний“ є „пожадливий“, „хтївний“, „жадливий“, „жаденний“, „лабий“).

Щодо інших затронутих у листі справ, то ми погоджуємося з п. Лантухом, що помилки в відмінюванні іменників на -ств часто поодинокі. Автором і редактором слід пам'ятати, що лише в родовому відмінку закінчене -ств, а в давальному та місцевому воно — сті. Цю особливість української граматики варто зберегти, як це робить Харківський правопис, а не впровадити в українську мову (Уфимське-Київське) правопису, в якому закінчення —сті однакове для усіх трьох відмінків.

Пан Лантух затронує також переважну справу мовного пуризму в його екстремній формі. На цю тему напишемо окрему статтю в недалекому майбутньому.

ВІЛАН

II.

У цій рубриці ми розглядаємо мовні питання не лише читачів, що пишуть до нас, але і тих, що пишуть про нас. У канадській газеті „Новий шлях“ (з 22. VI. 1985) є стаття „Мовна дихотомія“ д-ра Омелія Бея, в якій він висловлює свої застереження до деяких слів і висловів, рекомендованих підписаним у колоніях „Мова наших буднів“ (Мова про мову, ч. 18, Свобода за 28. XII. 1984). Він пише: „У випадку англійського слова „rotato chips“ автори пропонують незграбне „картопляні сушенки“. А як тоді назвати „waffles“, „franks“, „riceoni“, „losagna“? Як,

наприклад, передати по-українськи слово „прецель“? І далі: „...наслідок погляд мовного пуризму, звідки пряма доріжка до нелогізмів“. Очевидно, що у лексичній „зграбі“, а що ні — це річ смаку чи уподобання. Але коли йдеться про мововжиток, то шкода, що п. Бей не перерив усіх тих кулінарних назв у цінному (коло 15 схвальних рецензій) хоч, на жаль, мало поширеному виданні: Наталія Чапленко, Українські назви з куховарства й харчування. Нью Йорк: СВА, 1980. Ось гасла в ньому, що стосуються вищезгаданих слів: КАРТОПЛЯНІ СУШЕНИКИ, або КАРТОПЛЯНІ ПЕЛЮСТКИ... Potato chips; ПЛЕТЕНІК, пресель (нім.), крендель (рос.)...; ВАФЛЯ, вафлі, андрут (зах.)...; ЛАЗАННЯ (іт.)... (При кожному гаслі є короткий опис продукту). Знаю від авторки, що новотвори у цих назвах не відомі на еміграції, а взяті з видань друкованих в Україні. Редакція МІМ є також проти надмірного мовного пуризму і вважає, що багато кулінарних назв можна запозичити без перекладу (як ось ВАФЛЯ, ЛАЗАННЯ), але там, де українські відповідники вже існують — ми за тим, щоб саме їх уживати.

Далі автор пише: „Слово „швімки“ подпадає як купальник, хоч в Україні під цим терміном розуміють тих, що купуються. „Швімки“ — трусики. „Коли б автор був поглянув до найбільше авторитетного щодо сучасного мововжитку в Україні Словника української мови (Київ 1970-1980) (СУМ), був би побачив, що слово КУПАЛЬНИК має або значення — особа, що купується в костюмі для купання, а ТРУСИ — це трусики, що називаються дуже широко, що включає будь-які спортивні штани, купальні штани та підштанки. Правда, можливо, що кращим і менше двозначним відповідником до місцевого „швімки“ є слово ПЛАВКИ, яке СУМ визначає як „короткі чоловічі труси, звичайно для плавання.“

Далі у статті мова про пропонування перекладу ШЛЯХОВИЙ ЗБІР для анг. toll. Автор пише: „...а „збір“ взагалі нічого не вказує (чи не було в 1943 році „Великого Націоналістичного Збору“...). Відповідно у вже згаданому СУМ слово „збір“ має аж 8 різних значень, з яких 4-е — „форма податку“ (істор.), а 7-е — „зстріч членів якої-небудь організації“. Відповідники для toll, які пропонує автор статті: „автоплата“, „дорплата“

та „дормито“ — непереконливі, бо їхнє значення неясне (як догадатися, що скорочення „дор“ є від „доржний“?). Термін „шляховий“ (чи „дорожний“) збір ми не вгадали, а взяли з російських словників. Все таки, передумавши справу, ми уважасмо, що переклад слова toll треба уточнити, бо є шляхові оплати за переїзд даною автострадою і оплати за проїзд мостом чи тунелем. Тому для першого роду оплати пропонуємо термін ПЕРЕЇЗНА ОПЛАТА, а для другого ПРОЇЗНА ОПЛАТА. Загальний же термін буде ШЛЯХОВА ОПЛАТА (аналогічно до ПОШТОВА ОПЛАТА). Дали toll road буде ПЛАТНИЙ АВТОШЛЯХ, а для toll booth можна пристосувати наше давнє РОГАТКА (чи РОГАЧКА) або точніше БУДКА РОГАТКИ. Врешті, п. Бей гостро критикує МІМ за переклад income tax — ПРИБУТКОВИЙ ПОДАТОК, кажучи, що income tax — це ДОХОД, а не ПРИБУТОК, а ПРИБУТОК це заг. гроші, хоч income має ще й другий відповідник — „дохід“. (Тут правіше російське, бо по-українськи треба ДОХОД). Але складений термін income tax треба так перекладати як ПРИБУТКОВИЙ ПОДАТОК також і за сучасними підсловами джерелами. Цей термін знаходиться в СУМ (під гаслом ПРИБУТКОВИЙ), а Польсько-український словник (Київ, 1958) перекладає польське podatek dochodowy (українським — прибутковий податок). Отже гострі авторські закиди, що „коли мовники (треба: мовознавці) вживатимуть такі архаїзми на еміграції, то замість бажаного об'єднання з батьківщиною в ім'я якої ми будемо працюємо, створять еміграційний суржик...“ тут, м'яко кажучи, не на місці.

Висновок: Поки висловлювати категоричні твердження і засуджувати, треба слова, що до яких зростає сумнів, наперед перевірити в авторитетних джерелах.

А. Вовк

Для перекладу анг. слова profit рекомендуємо слово ЗИСК, яке не є двозначним, так як слово ПРИБУТОК. Слово „дохідний“ в українських словниках немає, а слово „дохідний“ СУМ пояснює тільки в сенсі ЗИСКОВНИЙ.

А. Вовк

ОКОМ ПО ПРЕСІ

(Мовний порадики)

Неправильні слова та вислови надруковано в лапках, а їхні рекомендовані відповідники — великими літерами. Пояснення вжитих скорочень подано в „МІМ“ 3 (13) перед списком ч. 1.

СПИСОК ч. 7

„апробата“ АПРОБАЦІЯ, СХВАЛЕННЯ, „аранжерова“ (рос.) АРАНЖУВАННЯ „біженець“ (з рос.) УТІКАЧ, ВТІКАЧ „втинок“ (з газети) ВІРІЗКА, ВІРІЗОК „виграйти (виграйти)“ (когось з чогось) (рос.) ВИЩЬКОВАТИ (ВИЩЬКОВАТИ) „вкоротити“ (з поль.) НЕЗАБАРОМ, НЕВДОВЗІ „впрім“ (рос.) ЗРЕШТОЮ; ДО РЕЧІ, МІЖ ІНШИМ „гласність“ (з рос.) ПРИЛЮДНИСТЬ „дантис“ (з рос.) ДЕНТИСТ „далекодіючий“ (з рос.) ДАЛЕКОСЯЖНИЙ „евфемізм“ (з рос.) ЗАСТУПСТВО (з поль.) ЗАСТУПНИЦТВО „засудити до 5 років“ (з рос.) ЗАСУДИТИ НА 5 РОКІВ

„з тих пір“ (з рос.) З ТОГО ЧАСУ, ВІД ТОГО ЧАСУ „інакомовні книжки“ ЧУЖОМОВНІ К., ІНШОМОВНІ К. (інакомовний (рос.) ред.) значить АЛЕГОРИЧНИЙ „іноземна допомога“ ДОПОМОГА ЧУЖИМ КРАЇНАМ „карабський“ КАРАБСЬКИЙ „Копенгага“ КОПЕНГАГЕН „кріпке здоров'я“ ДОБРЕ ЗДОРОВ'Я, МІЦНЕ ЗДОРОВ'Я „кружок“ (організація) (з рос.) ГУРТОК, КОЛО „круз“ (анг. cruise) КРУІЗ „лейтенант“ ПОРУЧНИК або ПІДПОРУЧНИК, ЛЯЙТЕНАНТ „люсувати“ (з поль.) ТЯГНУТИ ЖЕРЕБОК „маємо шану запросити“

МАЄМО ЧЕСТЬ ЗАПРОСИТИ (бо МАЄМО ШАНУ значить НАС ШАНУЮТЬ) „меншина“ МЕНШІСТЬ „миш“ (зах.) МИША „морські чайки“ (для анг. gulls) МАРТИНИ „моргедж“ „мортедж“ (анг.) ГІПОТЕКА „накопи“ ЯКЩО, КОЛИ „на перших порах“ (з рос.) СПОЧАТКУ, НАПОЧАТКУ „на протязі“ ПРОТЯГОМ „недописувати“ (про погоду тощо) (з поль.) НЕ СПРАВДИТИ НАДІЙ (СПІДИВАНЬ), НЕ ВИПРАВДАТИ... „нервний газ“ (рос.) НЕВООТРУЙНИЙ ГАЗ „нехайно“ (з рос.) НЕСПОДІВАННО „окружність“ (з рос.) І. КОЛО, 2. ОБВІД КОЛА „по відношенню до цього“ (з рос.) У ВІДНОШЕННІ ДО ЦЬОГО, ЩОДО ЦЬОГО „понтівний“ (з рос.) ТЯМУЧИЙ (ТЯМКИЙ, ТЯМУЩИЙ), КІМТЛИВИЙ „посередничий“ (з рос.) БУТИ ПОСЕРЕДНИКОМ „поступок“ (з поль.) ВЧИНОК „похорони“ (одної особи) (з рос.) ПОХОРОН „приказ“ (рос.) НАКАЗ „протворити“ (рос.) СУПЕРЕЧИТИ, ПЕРЕЧИТИ „ризико“ (з поль.) РИСК, РИЗИК „розположення“ (рос.) РОЗТАШУВАННЯ, РОЗМІШЕННЯ „руководитися“ (рос.) КЕРУВАТИСЯ „сипчик“ (рос.) ДЕТЕКТИВ, СЛІДЧИЙ, СЛІДЕЦЬ „стопа процента“ (з поль.) ВІДСОТКОВА НОРМА „субстельний“ СУБТИЛЬНИЙ (від лат. subtilis) „фарфор“ (з рос.) ПОРЦЕЛЯНА „фундація будинку“ (з англ.) ФУНДАМЕНТ БУДИНКУ „хормейстер“ ХОРМАЙСТЕР „являти собою“ (з рос.) ЛІПШЕ СТАНОВИТЬ (СОБОЮ), БУТИ.

(доповнення)

„підчеркнути“ ПІДКРЕСЛИТИ „поскілки“ (рос.) ОСКІЛКИ, НАСКІЛКИ „потішачий“ (поль.) ВІДРАДНИЙ, ВТІШНИЙ „пощівка“, „пощівка“ ЛИСТІВКА „предказання“ (рос.) ПРОРОЦТВО, ВІЩУВАННЯ, ПРОГНОЗА Прикарпаття ліпше ПЕРЕДКАРПАТТЯ „при таких умовах (умовинах)“ ЗА ТАКИХ УМОВ (УМОВИН) „примінення“ ПРИСТОСУВАННЯ „прокуратор“ (для анг. prosecutor) ПРОКУРОР

(Закінчення на стор. 4)

Олекса Синявський

КОРОТКА ІСТОРІЯ «УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ»

(Передрукуються із збірника Культура українського слова, ч. 1. Київ-Харків, 1931).

У початку травня 1927 р. президія Комісії взялася підготувати правописну конференцію, куди постановлено запросити по 1-у усіх призначених і кооптованих членів Комісії, по 2-у як представителів західно-укр. земель акад. Ст. Смаль-Стоцького, д-ра В. Сімовича, письменника В. Стефанюка, і Панькевича та представника Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові і по 3-у до 40 душ громадських діячів, професорів, учителів з різних місць Радянської України й РСРР. Таким чином на Конференції малося бути

„А саме: акад. Дм. Багалій (з Харкова), проф. О. Багряй (з Бакун), О. Бадана (з Харкова), проф. П. Бузука (з Мєнська), писем. О. Вишні (з Харкова), писем. М. Вороного (з Києва), П. Гладкого (з Козина), акад. М. Грушевського (з Києва), педагог В. Дог (з Києва), педагог Г. Іваніч (з Києва), писем. В. Кириленка (з Києва), учит. П. Ковалєва (з Дончини), редакт. Г. Копиду (з Москви), викладач І. Лещинь-Мариненка (з Луганського), проф. Я. Мамонтова (з Харкова), О. Мазурницького (з Харкова), учит. М. Мусія (з Гайвороні), проф. А. Музичку (з Одеси), учит. Г. Омелюченка (з Кубані), редакт. П. Пєша (з Харкова), викладач В. Раднського (з Вінницького), лект. В. Мороза (з Харкова), Д. Рєуцького (з Києва), проф. Е. Рудницького (з Харкова), учит. П. Савицького (з Тульчинського), З. Сидоренко-Степового (з Харкова), аспір. В. Чапко (з Дніпропетровського), проф. Я. Ченгу (з Харкова), писем. М. Чернявського (з Херсону), проф. В. Щепотєва (з Полтави), В. Щербаненка (з Харкова), проф.

Видас ШКІЛЬНА РАДА при УККА

Редатуре Колегія в складі:
Марія Овчаренко, відповідальний редактор,
Євген Федоренко та Анастоль Вовк.

Адреса: Educational Council — U.C.C.A.
P.O. Box 391-Cooper Station
New York, N.Y. 10276-0391

до 80 чоловік. Як останній момент всеукраїнської дискусії над проектом Конференція повинна була остаточно виявити голос сучасності і сказати своє авторитетне слово в такій важкій і певній справі. Відкрилися ця Конференція в Харкові 25 травня 1927 р. і тривала 10 днів. Брало участь в ній понад 50 чоловік, в тім числі з закордонних українських земель акад. К. Студинський та д-р І. Савицький (від Наукового Т-ва у Львові) та д-р В. Сімович (з Праги). Хоч запрошеного представника Закарпаття І. Панькевича й не було, але натомість під кінець Конференції депутат Чехо-словацького парламенту від Закарпаття І. Мюндок виступив на ній із привітанням від трудящих мас своєї країни і заявою, що „вими тут уважений правопис і затверджений Раднаркомом УСРР буде для нас законом, буде для нас величезним культурним придбанням, що всіх нас об'єднуватиме“. Так само і Голова Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові акад. К. Студинський декларував свою і Наукового Т-ва повну готовість прийняти правопис, ухвалений на Конференції, і всіляко сприяти його в Західній Україні як єдиний і всеукраїнський. І взагалі на цій Конференції до о с е р е д н і й і правописно-мовні питання, бажання порозумітися виявлені були представниками різних земель і різних культурних осередків досить аскраво і ясно, хоч, звичайно, не обійшлося й без боротьби за участь у літературній мові й „правописі тих чи інших місцевих елементів“.

Почалася Конференція з вступної промови Народного

В. Юрчиця (з Харкова), проф. Д. Яворницького (з Дніпропетровського), критика Б. Якубського (з Києва), В. Прохоренка (з Києва), представника українського педагогічного на Кубані і представника з Чорномор'я.

Зажаючи на вагу Конференції для нашого правопису, слід подати реєстр усіх наявних у нас слів і їх означення місця походження їх (за анкетними даними):

1. Бадан О. І., журналіст (Західна Україна).
2. Бойків І. О., педагог (?).
3. Бузук П. О., професор (Бессарабія).
4. Булаховський Л. А., професор (Харків).
5. Вишні О. І., журналіст (Дніпропетровщина).
6. Вишня О., письменник (Полтавщина).
7. Волошин Є. К., викладач (Київ).
8. Воронин М. К., письменник (Дніпропетровщина).
9. Гандюк В. М., мовознавець (Чернігів).
10. Гладкий М. Д., природник (Чернігівщина).
11. Гладкий П. Д., учитель (Чернігівщина).
12. Голоскевич Г. К., мовознавець (Поділля).
13. Гринський М. К., професор (Харківщина).
14. Дем'янюк В. К., мовознавець (Західна Україна).
15. Дятік П. Ю., службовець (Чернігівщина).

Комісара Освіти, М. Скрипника, де була вказана основна мета і завдання з'їзду. Потім акад. А. Кримський прочитав доповідь „Історія українського правопису“ та О. Синявський „Підсумки правописної дискусії“ (найповніше з останньої увійшло в оцю статтю).

Уже з дискусії вияснилося, та й у Комісії це позначилося, що в справі впорядкування й усталення українського правопису й мови найбільше заперечень і суперечок може виникнути в питаннях алфавіту, правопису чужих слів і власних імен. Ці теми й на Конференції стали центральними, хоч, звичайно, маючи в своєму складі чимало таких членів, що в Комісії не брали участі. Конференція мусила частково спливатися і на зовсім уже вияснені для Комісії питання, тобто до деякої міри повторити операцію І пленуму Комісії (див. угорі).

Особливо довго дебатовано питання про те, чи не перейти на латинський алфавіт, хоч власне кажучи це питання і не входило в компетенцію Конференції, якщо стояти на ґрунті постанови РНК з 23 липня 1925 р. Та, тільки дискусія та про латинку не була марна, бо багатьом прихильникам латинки дала можливість позирнути на справу з тих боків, з яких вони не хотіли або не могли дивитися, отже багатьох із них і втерезило. Кінцеві рішення, після дуже бурхливих і затяжних дебатів, за введення латинки замість дотеперішньої латинізованої кирилиці, голосувало лише 3. Але на тім справу з алфавітом іще не скінчилася, бо далі

дебатували й голосували за паралелізм латинки й теперішньої абетки, за заміну й на і, за усунення й, ь, ю, і зовсім або частково (тобто так, щоб їх залишили після приголосних, але скасувати у початку складу), за скасування літери і, за скасування і, за введення нових знаків для середнього л та більшого його в і нарізати за нові окремі знаки на означення афрікат дж і дз. Все жма велика кількість пропозицій змінити алфавіт показує на відсутність серйозних підстав переглядати алфавіт взагалі, і всі вони кінцеві-кінцем відпали. Тільки останню з них — про введення нових знаків для афрікат дж і дз — трактовано з поважними аргументами, але й на цій місці Конференція мусила поступитися перед традицією й залишити ці афрікти окремими знаками й бажано було б, алеж щодо самої форми тих знаків, то суспільна думка ще не скленилася твердо на чомусь одному, що б можна вже заводити до алфавіту.

Не менше драматичним було питання з апострофом. В одному з перших засідань Конференції дуже значною більшістю голосів апострофа були скасували зовсім, але під кінець знов таки значною більшістю голосів відновили цілком, тобто в редакції надрукованого проекту. Тільки спеціально обрана наприкінці Конференції „Комісія для погодження суперечностей в ухвалях Конференції“ висловилися була за те, щоб обмежити вживання апострофа, а саме, щоб його не писати зовсім по губних.

З особливою увагою сплиналися Конференція на деяких §§ розділу чужих слів. У питанні, як передавати і західно-європей-

16. Юганен М. Г., мовознавець (Харків).
17. Карлинович М. Я., професор (Поділля).
18. Касяненко Є. І., журналіст (Полтавщина).
19. Кириленко В. Г., учитель (Чернігівщина).
20. Кондрашенко С. О., педагог (Дніпропетровщина).
21. Кримський А. Е., академік (Волні).
22. Лещинь-Мариненко І. І., викладач (Полтавщина).
23. Мазуренко Ю. П., юрист (Донецщина).
24. Мазурницький О. М., педагог (Холмщина).
25. Мороз В. Б., педагог (Буковина).
26. Музичка А. В., професор (Західна Україна).
27. Мусія М. І., учитель (Західна Україна).
28. Наконечний М. Ф., мовознавець (Полтавщина).
29. Ничипоренко К. Т., мовознавець (Харківщина).
30. Пилипенко С. В., журналіст (Київ).
31. Плавко А. А., професор (Харківщина).
32. Попов О. І., професор (Харківщина).
33. Приходько А. Т., юрист (Кубань).
34. Раднський В. П., викладач (Чернігівщина).
35. Раднський А. А., півторатор (Дніпропетровщина).
36. Рудницький С. П., географ (Перемішщина).

37. Савицький П. М., педагог (Західна Україна).
38. Савицький І. І., науковий робітник (Західна Україна).
39. Секунда Т. В., інженер (Західна Україна).
40. Синявський О. Н., професор (Таврія).
41. Сімович В. І., професор (Західна Україна).
42. Скрипник М. О., професійний революціонер (Донець).
43. Соколюкський І. П., професор (Кубань).
44. Солодкий Н. П., учитель (Херсонщина).
45. Студинський К. О., академік (Західна Україна).
46. Сутин М. Ф., професор (Харківщина).
47. Ткаченко Б. Д., аспірант (?).
48. Ткаченко Г. В., учитель (Київщина).
49. Ченгу В. К., письменник (Дніпропетровщина).
50. Ченгу Я. Т., професор (Херсонщина).
51. Чернявський М. Ф., письменник (Дніпропетровщина).
52. Чушлякський Ф. М., професор (Поділля).
53. Щепотєв В. О., професор (Полтава).
54. Яворницький Д. Я., географ (Херсонщина).

50,000 ДОЛ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗА 11.50 ДОЛ. МІСЯЧНОЇ ВКЛАДКИ

У ВІСІ 25 РОКІВ ЗА 11.50 ДОЛ. (МАЙЖЕ 40 ЦЕНТІВ ДЕННО) МІСЯЧНОЇ ВКЛАДКИ МОЖНА НАБУТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА СУМУ 50,000 ДОЛ., ПРИДБАВШИ 5-РІЧНУ ТЕРМІНОВУ ГРАМОТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. ПО ІНФОРМАЦІЇ ПРОСИМО ЗВЕРТАТИСЯ ДО МІСЦЕВИХ СЕКРЕТАРІВ АБО ДО ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УНС В ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ., ТЕЛЕФОНУЮЧИ НА ЧИСЛО (201) 451-2200.

Д-р ЄВГЕН ОЛЕНКО
внутрішні хвороби
приймає у Квінсі і виїжджає на виклики додому.

Дентист ОЛЬГА ОЛЕНКО
Профілактика хвороб ясен і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім дзвінком.

Адреса у Мангеттені: 630 5th Avenue, Room 1803 New York, N.Y. 10020
Адреса у Квінсі: 105-37 64th Avenue Forest Hills, N.Y. 11375 (718) 459-0111

Батьківський Комітет Школи Українознавства та Релігії при Церкві-Пам'ятнику св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
запрошує на

МАЛАНКУ

Субота, 11-го січня 1986 року
в залі Українського Культурного Центру при церкві св. Андрія, 50 Bound Brook, N.J.

Оркестра „Журавлі“
Замовляти столики 201-489-9065

Початок 9-та веч. Вступ \$25.00 від особи, студенти \$20.00.
Перекуска, кави і солодке включено в ціну.

Товариство Українських Інженерів Америки
Відділ Міннесота
запрошує Громадянство

НА ДОПОВІДЬ

НОВІ ТЕХНІЧНІ ДОСЯГНЕННЯ В ДЕНТИСТИЦІ

(з показом прозорок) виготовить

д-р Юрій Тисовський
технічний директор фірми: VIVA DENT U.S.A.

Неділя, 29-го грудня 1985 р., год. 12:15 по пол.
Аудиторія школи при церкві св. Константина

ПОВІСТІ УВАГА! Оповідання!
Вийшла друком у в-ві „СВОБОДА“ цього 1984 року нова книжка

автора **Петра Балея**

ПАН

ПОВІСТІ ТА Оповідання
(друге видання, доповнене)

Книжка формату 5 1/2" x 8 1/2" — має 279 стор., м'яку обгортку. За своєю мовою, формою, стилем і висловами — твір оригінальний і цікавий.

Ціна: 10.00 дол. з пересилкою.

Покупці зі стеуту Нью Джерзі при замовленні книжок зобов'язані додати до відповідної суми ще 6% стеутового податку.

Замовляти:
СВОБОДА BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЬО ЙОРКУ
136 Друга Авеню — Дім Українського Визвольного Фронту

П'ятниця, 27-го грудня 1985 р. Початок 7-ма год. веч.

ВЕЧІР на пошану ПИСЬМЕННИКА ФЕДОРА ДУДКА

З НАГОДИ 100-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

УЧАСТЬ БЕРУТЬ:

- Ред. ІВАН КЕДРИН-РУДНИЦЬКИЙ „Слово про автора: його життя і творчість“
- Актор СТЕПАН КРИЖАНІВСЬКИЙ „Біла королева“, — зі збірки оповідань „Заметіль“ — художнє читання
- ТАРАС М. ГРИЦАЙ „Бій панцерників“ — уривок з повісті „Чорторий“

В додатку: музика — записи на стрічці.

Найближча програма: п'ятниця, 10-го січня 1986 р. — „Під Маланчин Вечір“. Весела програма з буфетом, солодке, напійки.

Нема то як на Союзівці!

Осепі Українського Народного Союзу

Вісїорок, 31-го грудня 1985 року

НАВЕЧІР'Я НОВОГО РОКУ

7:00 веч. — 8:00 — КОКТЕЙЛ
8:00 веч. — 10:00 — ВЕЧЕРЯ
10:00 веч. — ? — ЗАБАВА

Оркестра — КАРПАТИ

На Захід...

(Закінчення зі стор. 1)

спалахнув, почав загрожувати, а тоді каже, що потрібно доповісти вищому начальству, — це не їм вирішувати. Після цього Дзяшко витягнув якісь папери, де на чистому протоколі відомі були налічені три фотосвітлинки. „Кого з них знаєте?“ — Нікого. Тоді Корсун:

— Звідки ви знаєте, що Черненко був на лікуванні в Солотвині і хто підкинув йому заяву?

— Це не допит! Після павзи:

— Йосип Михайлович, ви дійсно хочете вийти зі Союзу? Для чого писали ізраїльським жидом, ви ж маєте рідню в Еспанії, Італії, Австрії, ЗСА, — чому не до них? Крім того, ви могли б вийти до Чехо-Словаччини: у вас там сім'я, діти, полюбте дружину, а там ви могли б спокійно жити і писати вірші.

Я відповів, що бажав вийти не для возз'єднання із сім'єю, а тому, що советська влада не дає мені жити, порушуючи власну конституцію, а нас переслідують тільки за те, що я не бажав бути москалем, що вимагаю права (гарантованого конституцією) дотримуватись моєї правдивої віри.

А те, що я написав урядові Ізраїля, моя особиста справа. Ніде не написано, що туди мають їхати виключно жиди, і демократична держава і приймає всіх переслідуваних з СССР.

— Я вийшов би не радий цього робити. Відмовтеся від заяви і протягом тижня зможете вийти до Австрії. Ну? Подумайте? ... Коли дісталися б до своїх зверхників, ви й там би бунтували, а з часом прийшло б розчарування і туга за рідним краєм. Подумайте! ... Якщо хочете, можна жити і в нас. Чому б вам не жити для сім'ї, малювати собі і писати вірші. Хочете, ми вам зробимо місце в Ужгороді — помешкання, праця, там є римо-католицький храм, ходіть і нікого вам ніколи й слова не скаже. Нащо вам це уніятство? І з ким ви зв'язали своє життя? Нащо вам Будзінський? Це ж шпигун Ватикану, і його шаста,

що він вже старий, а то б ми знайшли йому місце. Вірте, ми вам хочемо тільки добра. І ще одне, що торкається тільки вас: підполковник Дзяшко дав мені надрукований текст заяви, писаної від мого імені, де я написав про Рауля Валленберга, є вигадкою від початку до кінця, а сценарій я одержав із закордону.

Я уважно прочитав і спитав: „Чому ви так ненавидите того, хто ціною власного життя спас сотні тисяч, а советське КГБ знищило більше, про що була мова на 20-му з'їзді КПСР? І хіба може мати право українець забути мільйони замучених голодною смертю українців у 33-47 рр.? Чому Москва досі не увічнила пам'ять про невинно замучених партію і КГБ? Корсун відповів, що уряд СССР вже давно поставив би меморіал жертвам голоду 33 року, але закордонном зчинили такий величезний галас, що вже не можна було піти на це. Корсун гнівно зауважив:

— Тереля, ми можемо все. Ось вам приклад Рауля Валленберга. Навіть в уряді Швеції є люди, яким сприяв галас довкола його імені. А ви хто? Нам навіть немає потреби давати вам багато за прислудом — вистачить одного року. Але даю гарантію, що вас не заріже який-небудь наш кримінальний? А потрібно буде, так ми вас і в камеру до Рауля Валленберга закинемо. Ось і помагайте один одному.

— Значить він живий?

— А це так, до слова, — відповів він, заспокоївшись.

Потім розмова перейшла на дім, дітей. Вони ж і додому відвезли. А 8-го арештували, як ти й гадала.

У в'язниці Корсун попередив: „якщо не розкаїшся, то здохнеш і сліду не залишиш“.

Львівська в'язниця, камера 132.

Ісусу слава! Слава на віки! П.С.: Осмак обіцяв галаску із показанням Василя, який ніби вже дома, але я, видно, цієї статті не дочекаюся.

21 лютого 1985 року.
(Йосип Тереля)

Слава Ісусу!
Дорогі мої Калинка, Мар'янка, Оленка і маленький Павлик!

Позавчора мене привезли у Львівську в'язницю. В'язниця на місці, порядки тіж самі, тільки люди міняються.

Я у 139 камері, якщо це можна назвати камерою: у туалеті вмурували у підлогу стіл і лавку, і дали нам там жити. Як у писаних комуністів, що всі будуть разом ходити до виходу, і там же разом споживати їжу. Культура розвитку комуністичної моралі прогресує.

Василь сидить у 78 камері (трійник). Про це я дізнався ще 17 лютого. Не знаю нащо мене привезли до Львова, але я згодуюся. Заарештували мене 8-го лютого, санкцію на арешт під-

писав прокурор Фекста, керував арештом КГБ і виконавець їх волі Мицола Іван Іванович. 5 лютого я захворів на грип, гарячка була 39.9° С. Під час арешту я заявив, що маю грип і нікуди не поїду. Чергова медсестра санаторія сказала, що я здоровий і мене можна перевозити до в'язниці.

Мене заплкали до „чорного ворона“, відкрили згори дверцятко і повезли. Не дали навіть на дорогу ніяких ліків і вночі цілком хворого привезли до ужгородської в'язниці. Посадили у 5-ту камеру. На мою вимогу медичної допомоги, начальник санітарної частини капітан Павленко відповів, що в них в'язниця, а не лікарня. На допит привели до незнайомої людини. Він назвав себе слідчим Львівської обласної прокуратури — Осмак Михайло Васильович. Цей садист і провокатор заявив, що якщо я не буду давати показання, то мене не будуть лікувати. Він дав по таблетці аспирину і кальцину і почав допит якийсь кінчик пізно ввечері, і в кінці дав ще по таблетці. Хвороба мене так заломила, що ледве дотягнув до свого поверку.

Мой показання не задовольнили „вірних лєнінців“ і тоді Осмак припинив давати ліки, а я відмовився від показань. 12-го знову викликали на допит. В кабінеті сидів підполковник Корсун — заступник начальника обласного управління КГБ.

— Хочеш, щоб лікували — кажи! А ні — то подихай!

— Про що ж говорити, питаю, — ми вже наговорилися.

— Нам потрібно тільки одне: ви, Тереля, мусите розкаятись. Ви заварили кашу, ви й розхльобуйте. Ясно?

Відповідаю, що ми не нарівні. Для розмови потрібні інші обставини, а у в'язниці я не буду з ним говорити.

— Тереля, ми виділимо вас із Львівської групи і пустимо по ст. 62-64, а це 15 і 5. А ні, — так кинемо у психіатричну лікарню. Лікарі напишуть усе, що ми захочемо, а там один застрик і думати ніколи буде. Дивіться на речі реально. Хто допоміг вашому однодумцю? Помер, поговорили й замовкли. А Тихий? ... Давайте, дійдемо до згоди, і ви завтра побачите своїх дітей, дружина хвилюється. Ну? Ви гадаєте, що ми когось боїмося? Ми сильні, як ніколи. Але у цей час ми не хочемо, щоб ви сиділи. Це викликають західні радіоцентри і всяке бандерівське лахміття. Що

у вас спільного з ними? Ми багато чого можемо. Нащо ж жертвувати своїм життям — та ж ви ще й не жили. Пожальте жінку, дітей. А Калинка весь час кличе „на-ньо, наньо, ляляй казку“, а нанка немає.

Сльоза покотилася з моїх очей. Делікатно залишив самого хвилини на 10. Потім зайшов, дав аспирини: „...пийте тут, у камері неможна, скажуть, що я приніс“. Більше про розкавання не говорив, питав тільки, як „Хроніка“ потрапляє за кордон.

Наступного дня прийшов Осмак, дав таблетку і почав допит. Зауважив, що майор Богданов із львівського КГБ казав йому, що я фанатик, а з такими потрібно розмовляти тільки з позиції сили, але він (тобто Осмак) із КГБ немає нічого спільного, він працівник прокуратури і не має звички застосовувати тиснення на підлітків.

— А як же розуміти оце видавання по одній таблетці аспирину під час допиту?

— Ви знали, на що ви йшли, отже не нарікайте. Потім додав, що комітет дуже злий на мене і було б краще, якщо б знайшов спільну мову з ним, Осмаком, а то ще перекваліфікують статтю, тоді не буде мій останній термін.

— Мені вже про це казали, відповідаю.

— Ваш начальник Корсун сказав, якщо відмовитесь від розкавання, то він прикладє всі зусилля аби ви у психіатричній лікарні, а якщо ні, то в нас у в'язниці є такі камери, де вас убитим самим в'язни. Подумайте!

13-14 лютого робив допит Мицола. Дав спрямовання на судово-психіатричну експертизу. Я не підписував. Вночі на 16-е мене забрали до львівської в'язниці. Так скінчився перший етап — ужгородський.

Дорога Оленка! Прошу по можливості не проливай сліз. Пам'ятай слова Ісуса: „І за ім'я Моє Марка 13:13. Так, за ім'я Його! І ще — „не думайте, що говорити будете, коли поведуть вас до суду“.

Виростуть наші діти, і будуть жити вільні від комуністичних забобів, не нависти до Христа, до рідного народу. Грати — це ще не в'язниця. І за гратами людина може бути вільною, якщо захоче. Вони програли! Із злістю й ненавистю КГБ всіляко заслонос український католицький рух в Україні.

В середу піду на комісію. З Богом!
(Йосип Тереля)

„Листи читачів“ повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися теми, порушених тільки на сторінках „Свободи“. Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріалу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листа паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватись великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє що вимога як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо знайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після опублікування. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріалах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Президія Об'єднання Українських Письменників „СЛОВО“
з великим смутком повідомляє, що в середу, 11-го грудня 1985 р. в Торонто, Канада, помер після довгої недуги довголітній Член Об'єднання

Володимир Скорупський

ПОЕТ І ЖУРНАЛІСТ

ПОХОРОН відбувся в суботу, 14-го грудня 1985 року в Торонто, Канада.

Пересилаємо щиро сердешні співчуття Дружині Марії та Доньці Марії.

Президія ОУП „Слово“

Ярослав Ощудляк

У глибокому смутку: дружина — ОЛЕКСАНДРА дочка — ХРИСТИ СТАВНИЧА з чоловіком ПЕТРОМ і дітьми СТЕФКОМ і ДІЯНОЮ дочка — МАРТА брат — ІВАН сестра — ІРИНА в Україні та ближча і дальша Родина в Америці й Європі

ПОХОРОН відбувся в середу, 18-го грудня 1985 р. з церкви Покрова Преч. Діви Марії в Нью Бранзвік, Н. Дж. на український православний цвинтар св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Замість квітів на могилу Покійного, просимо складати пожертви на Український Музей в Нью Йорку або на Плат.

В світлі пам'яті нашого Дорогого, Незабутнього БРАТА, ШВАГРА І ВУЙКА

ДІОНІЗІЯ СМОТРИЧА

жертвуємо 500.00 дол.

на ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЕКТ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ.

сестра — КАТЕРИНА БУК з мужем АНДРІЄМ сестринці: ХРИСТИНА ПЕЛЕНСЬКА з мужем ЯРОСЛАВОМ ОКСАНА БОГОСПАВЕЦЬ з мужем БОГДАНОМ і донечкою НАТАЛКОЮ сестринкою — ЮРІЙ БУК з дружиною ХРИСТИНОЮ і дітьми: ОЛЕСЕЮ і ДАМ'ЯНОМ

В ДВАНАДЦЯТУ СКОРБУЮ РІЧНИЦЮ УПОКОЄННЯ нашого Коханого Чоловіка, ТАТА І ДІДУНЬ.

Д-ра ІЛЛІ ВІТАНОВИЧА

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ з ПАНАХИДАМИ

в понеділок, 30-го грудня 1985 року

в церкві св. Юра в Нью Йорку;
в соборі св. Володимира й Ольги, Чикаго, Іллі;
в Обителі оо. Студитів, Кастельгандольфо (Рим)

...та живим Тебе зберігаємо в нашій тузі...

ДРУЖИНА, ДІТИ І ВУНУКИ

В пошану, складаємо на добродіані ціну \$500.00

Зустрічайте Новий Рік на СОЮЗІВЦІ!

Кімнати, по спеціальних цінах. В справі замовлення, слід писати або телефонувати:

UNA ESTATE
Foordmore Road
Kerhonskon, N.Y.
(914) 626-5641

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ
ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

НАЙКРАЩИМ ДАРУНКОМ

під ЯЛИНКУ

Студійна (Коледжова)
Грамота УНСОЮЗУ

ЯКА ЗАПЕВНИТЬ ВАШИМ ДІТЯМ І ВНУКАМ
ВИСОКІ СТУДІ, ЯКІ ВІДКРИЮТЬ ІМ ДВЕРІ ДО ЩАСЛИВОГО
І УСПІШНОГО ЖИТТЯ.

По інформації в справі коледжового забезпечення,
просимо звернутися до місцевих секретарів УНСОЮЗУ,
або до Головної Канцелярії на адресу:

Ukrainian National Association, Inc.
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Головна Канцелярія
УНСОЮЗУ
має на складі
ще деякий запас
РІЗДВЯНО-
СВЯТОЧНИХ
КАРТОК

артистів Едварда, Яреми і Юрія Козаків.

З огляду на те, що запас малий, не виснажалося їх всім перед-
платникам СВОБОДИ, але передплатники можуть замов-
ляти картки у Головної Канцелярії УНСОЮЗУ.

Замовлення просимо робити англійською мовою.

Проху прислати святкових карток на суму \$

Ім'я, прізвище

Число дому та вулиця

Місто

Стейт

3ip

Ціна карток 12 за \$4.00.

Пріхид з продажі призначений на розбудову

СТИПЕНДИЙНОГО ФОНДУ УНСОЮЗУ.

Чекя проситися виставляти на: Ukrainian National Association

ТЕПЕРІШНЯ ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УКРАЇН-
СЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ МАЄ НА МЕТІ ЗДО-
БУТИ В ОСТАННІХ МІСЯЦЯХ ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНО-
ГО РОКУ 1.000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ДОРОГІ ВІДДІЛОВІ
УРЯДОВЦІ! ДОКЛАДИМО ВСІХ ЗУСИЛЬ, ЩОБ ЦИМ
ОРГАНІЗАЦІЙНИМ УСПІХОМ ЗУСТРІТИ КОНВЕН-
ЦІЙНИЙ РІК 31-ОЇ КОНВЕНЦІЇ, ЯКА ВІДБУДЕТЬСЯ
В ДІТРОЙТІ.

Шановні Секретарі
та
Організатори УНС!

Членська кампанія 1985 року кінчається
з 31-им грудня. Тому аплікації нових членів
приймає Головна Канцелярія тільки до 31-го
грудня 1985 року.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої
квоти та вислати аплікації вчасно, щоб вони дій-
шли до Головної Канцелярії не пізніше, як 31-го
грудня 1985 року.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

ЦІННИЙ ДАРУНОК
на РІЗДВО

передплата
„СВОБОДИ“
для Ваших
Рідних, Приятелів
чи Знайомих

Річна передплата 40.00 доларів

Замовлення, заповнюючи чек або моні ордер
слати до:

„СВОБОДА“

30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

МАТЕРІ, БАТЬКИ,
БАБУСИ, ДІДУСИ!

Ваші діти — внуки, що далеко поза рідним домом
студіюють, відбувають військову службу, чи мають
інші заняття та обов'язки

не втратять зв'язку з життям української
громади, коли Ви подбаєте про те, щоб
вони кожного тижня одержували

THE UKRAINIAN WEEKLY

Читаючи THE UKRAINIAN WEEKLY, вони будуть поінфор-
мовані:

- про події і політику в Америці з української точки зору;
- про культурне і політичне життя українців в Америці, Ка-
наді та в інших країнах світу;
- про події в Україні, зокрема про боротьбу українського на-
роду за свої національні та людські права.

Тому Вашим дітям — внукам потрібний
THE UKRAINIAN WEEKLY.

Його передплата для членів, як також спеціальна передпла-
та для студентів (нових передплатників) тільки \$5.00 річно.
Для всіх інших \$8.00 річно.

Заплатіть чек, поштовий переказ на суму \$
на передплату THE UKRAINIAN WEEKLY для:

(Ім'я та прізвище)

(число дому та вулиця)

(місцевість) (стейт) (поштовий код)

Адресат є членом УНСОЮЗУ у Відділі

Адресат є студентом університету, коледжу

Виставка...

(Закінчення зі стор. 2)

оглядом, мистецька твор-
чість Христини Сеньків ви-
повняє прогалину в цьому
роду „практичний“ творчос-
ті.

Щоб однак, заінтригува-
ти глядача, вона виставила
також ряд абстрактів. Ме-
тою мистця, що практикує
абстракт, є бажання вияви-
ти кольорами якість почу-
ття, ідею чи думку. Будучи
тим самим їх інтимним об-
разом, їх не раз тяжко гля-
дачеві зрозуміти. У Христі
Сеньків, монохроматичне
тло оживлене рядом прямо-
кутних стовпів. Що чинить
їх цікавими, це ніжні пере-
ходи з одної відтінку цієї
самої барви в другу. Це
може нагадувати музичну
скалку і через це може збу-
дити бажання як вже не
співати, то хоча гомоніти.
Оця піснестість є і її атракці-
єю. Одна монохроматична ка-
ртина без сюжету. Легко
фіолетна барва може уявля-
ти мрійливість моменту. Це
відгомін Родченка із 20-их
років, чи Брайса Мардена із
60-их років, коли він нама-
лював дві однокольорові
картини, називаючи одну
Благовіщенням, а другу
Розп'яттям.

Христина Сеньків уро-
женець Торонто, де і здобу-
ла мистецьку освіту. Має за
собою ряд індивідуальних і
збірних виставок, автор ря-
ду статей на мистецьких
теми. Активна в суспільно-
му житті, пластуна, член
редакції журналу „Юнак“
та його ілюстраторка.

Її надзвичайно успішна
виставка тривала від 29-го
листопада до 15-го грудня
цього року.

Вступайте

в члени УНС

Доля...

(Закінчення зі стор. 2)

союзу. Усі ті часто темні
сили, узяті разом, доказу-
ють, що радий громадя-
нин, навіть коли він йде
голосувати, позбавлений
усіх прав. Теперішня демо-
кратія з частими виборами
дала і дає можливість ак-
тивній меншості перемогти
у виборах. А байдужа „біль-
шість“ навіть лінується при-
йти на вибори і спостерігає
наслідки, сидючи перед те-
левізійним апаратом.

Сучасний західний грома-
дянин почуває своє безсил-
ля щодо перемінити на щось
вплинути, а масова інфор-
мація штовхає його в ряди
меншості, популярність
якої ілюзорна. Телевізія
свідомо викривляє дійс-
ність. Ультрарадикали і
решта меншин володіють
умами тільки завдяки засо-
бам інформації. Тому при-
ходиться говорити про ти-
ранію меншості, яка стре-
мить до влади і часто таку
захоплює. Тоді емоції заг-
лушують голос розуму, суспі-
льне, культурне і політичне
життя виходить з-під
контролю демократії, якщо
стала безконтрольною, обе-
ртається в антидемократію.

ЗБОРИ
ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ,
28-ГО ГРУДНЯ 1985 р.

Нью Йорк, Н. Й. Місячні збори
Т-ва „Дністер“ 361-го Відд., о
год. 6-й веч. в приміщенні Т-ва
„Самопоміч“ при 98 Друга Аве-
ню. В програмі нарад: звіти
Управи, справа організування
членів, річні збори і дискусія.
Проситися членів взяти участь
в зборах та вирішати запле-
гисті вкладки. — Ів. Яремчук,
гол. Ст. Чума, фін. секр.

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК

Займається похоронами
в BRONX, BROOKLYN,
NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА
ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

СПЕЦІАЛЬНА ОФЕРТА
ТІЛЬКИ

на місяць грудень 1985 — всі три книжки за
200.00 дол.

АНГЛІЙСЬКЕ ВИДАННЯ
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНИ

за редакцією проф. ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА

Алфавітична, багато-томова Енциклопедія України повинна бути в кожному
домі американця і канадця українського походження. Базована на 25 роках праці,
понад 100 науковців у цілому світі — є першорядний показник життя і культури
українців в Україні і у діаспорі. Цей величавий науковий проект представляє ком-
плексне зведення і доповнене видання по сьогоднішній ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇ-
НОЗНАВСТВА, приготуване під патронатом Наукового Товариства ім. Шевченка
(1955-81) і Канадського Інституту Українознавчих Студій (1976-81) і Фундації
Канадських Українських Студій (1976-81).

ТОМ I (A-F):

\$90.00 + пересилка \$4.50, разом \$94.50

Це перший том великого твору українських науковців у діаспорі. 968 стор., має
приблизно 2 800 гасел. Вповні ілюстрована. Понад 450 ілюстрацій чорно-білих,
5 кольорових, 63 малюнків, 6 з них кольорові. Велика кольорова зложена мапа Укра-
їни з 32 сторінковим додатком назв місцевостей, пов'язаних окремо в та-
ких самій справі, як книжка. 2 томи опрацьовані разом.

ДВОТОМОВА СТИСЛА

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНИ

В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

UKRAINE:

A CONCISE ENCYCLOPAEDIA

I TOM — \$75.00

Зміст: Загальна інформація, географія історія населення, етнографія, мова,
історія, культура і література.

ТОМ II — \$85.00

Зміст: праця, церква, стипендія, виховання і школи, бібліотеки, архіви
і музеї, видавничий і пресний, мистецтво, музика і хореографія, театр і кі-
но, державна економіка, здоров'я і медицина, служба, фізична культура,
військові сили та українці за кордоном.

Два томи разом — тільки \$140.00 включно з пересилкою.

Проситися відправити цей купон, переслати з належністю до:

Мешканці штату Нью-Джерсі платять 6% ставкового податку

USE THE BOTTOM PLEASE

NAME _____
No. _____ Street _____
City _____ State _____ Zip Code _____

UKRAINE: A CONCISE ENCYCLOPAEDIA

Volume I — \$75.00 Volume II — \$85.00

Volume I & II — \$140.00

ВСІ ТРИ ТОМИ — \$200.00

Увага! УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
приймає негайно на різні околиці
Америку і Канади

ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ

Постійна праця Запевнена платня. Соціальне,
життєве забезпечення. Пенсійний фонд. Вакації.
Довід продажу життєвого забезпечення поба-
жаний. Інших переважимо. Скористайте з цієї на-
годи без ніяких зобов'язань.

ЗГОЛОШУЄТЕСЯ ЛИСТОВО АБО ТЕЛЕФОНІЧНО:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

P.O. Box 17A — 30 Montgomery Street

Jersey City, N.J. 07303

Tel.: (201) 451-2200.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи“

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ
І ПОДИНОКІ ОСОБИ,
ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ
НЕ БУДЕ ПОМИЩУВАТИ ЖАДНИХ
ОГОЛОШЕНЬ

якщо попередні рахунки
НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів в тій справі не будеться
відписувати.
ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ
ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ПОЯВИ.

Комітет Оборони Української Спащини

Головний Екзекутивний Комітет
Українського Народного Союзу

закликають Вас

СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВУ
на його працю та акції для

1. Поширювання правди про Україну
2. Поборювання очорнювання та знеславлю-
вання українців
3. Оборони громадянських прав українців

Пожертви просимо пересилати чеками, або пош-
товими переказами на:
Ukrainian Heritage Defense Fund
c/o Ukrainian National Association
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

враз із виповненням вибіркою цього заклику.

Просимо подати суму пожертви, своє ім'я, прі-
звище та адресу

Сума пожертви \$

ім'я та прізвище

число дому, вулиця

місцевість стейт поштовий код

ІСТОРІЮ УКРАЇНИ

Наталії Полонської-Василенко

Два томи — тверда оправа — мали — 1,190 сторінок друку.

Ціна: \$2.00 дол. з пересилкою.

Мешканці стейту Нью-Джерсі зобов'язані 6% ставкового

податку.

Замовляти:

СВОБОДА BOOK STORE

30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

Любов Колесняк

ДЗЕРКАЛА

НОВЕЛИ

Ціна: \$13.00 з пересилкою

Мешканці стейту Нью-Джерсі зобов'язані 6% ставкового податку

СВОБОДА BOOK STORE

30 Montgomery Street

Jersey City, N.J. 07302

TRADITIONAL
UKRAINIAN
COOKERY

by Savella Stechishin.

TRADITIONAL UKRAINIAN COOKERY

by Savella Stechishin

(Handling and postage charges included) — \$16.00.

New Jersey residents

add 6% sales tax

СВОБОДА BOOK STORE

30 Montgomery Street

Jersey City, N.J. 07302

ВОЛОДИМИР БАРАГУРА

КАЛИНОВИЙ

МІСТ

збірка спогадів —

розповіді із

дитячих років у

Немирові, із життя

учня Раєвської

гімназії в 1922-28 рр.

Мистецьке оформлення

Зеновія Оніщенко

220 стор.

ціна \$12.00, порто \$1.00

Мешканці стейту

Нью-Джерсі зобов'язані

6% ставкового податку.

Замовляти

СВОБОДА BOOK STORE

30 Montgomery Street

Jersey City, N.J. 07302

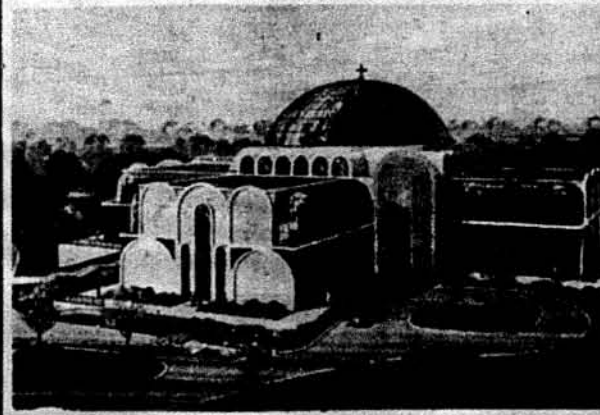

Купуйте місця поховання в
Українському Національному
Пам'ятнику — Мавзолею
(від 1,340.00 — 3,438.00 дол.)
Ціна включає гранітну плиту
і напис.

4111 Pennsylvania Avenue, S.E.
Washington, D.C. 20746

Про подробиці можна довідатися:
— віддавши нашу канцелярію при вищеподаній адресі,
— або телефоном: в урядові години від понеділка до п'ят-
ниці від год. 10 веч. до 4 по полудні, телефонуючи на
наш кошт (колект) (301) 568-0630, поза урядовими годи-
нами: (301) 855-8864,
— або переславши негайно цей купон на адресу:

UKRAINIAN MEMORIAL INC.
P.O. Box 430 • Dunkirk, MD 20754

Просу прислати мені безкоштовно докладні інформації про
місце поховання на Українському Національному Центрі-
Пам'ятнику або подзвонити мені.

В МАВЗОЛЕЇ В ЗЕМЛІ

Name _____

Street _____

City _____ State _____ Zip _____

Telephone: Area Code _____ Number _____